

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Szerkesztői szállás:

belső-szénutca 131. szám.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bérlegdíj.
Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppelk Alajonál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Voglmann (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsplatz Nr. 60.)
Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez csatolandók.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökre és szombaton reggel.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

julius—decemberi folyamára.

Egy évre 12 forint o. ért.

Félre 6 " " "

Évnegyedre 3 " " "

Egy órára 1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Lajthán túl.

(S.) Nem mesterségünk a recriminálás; de ha fel akarnók említeni azon eljárást, melyet a bécsi volt kormányok a nemzetiségi kérdésben Kaunitz és Metternich óta Bach és Schmerlingig követtek: nem találhatnánk e végre hálásabb tét, mint a kevéssel ezelőtt megnyitott lajthántúli tartományi gyűlések jelen állapotának fejtegetését.

Csak elemeznünk kellene az évtizedeken át folytatott nemzetiségi izgatás indokait és következményeit, csak emlékeztetbe kellene hoznunk azon sokszorosan beteljesült közmondást, mely szerint „az eldobott kő gyakran a hajtó fejére esik vissza” és hogy „a ki másnak vermet és, maga esik bele,” — és kész volna a hatásra számított „szabadelvű phrazisoktól sziporkázó cikkek egyike, melylyel, meglehet, hogy oda át is nyerhetnénk némi tapost s elismerést, sőt még abban a szerencsében is részesülhetnénk, hogy, mint a bibliára, vagy valamely codexre hivatkoznak nyilatkozatunkra, természetesen oly alkalmazással, melyben nem ismernénk ugyan rá saját szavaink valódi értelmére, hanem azért a cél mégis el volna érve, mert látszólag legalább ráillenék a tulsó táborban támogatni kívánt állításra.

De miután a közelebbi két évtized sanyaru tapasztalásai megtanítottak többre becsülni egy szemernyi jó és biztos eredményt százannyi görögütözes ködfátyolképnél, s magunk is jól ismerjük azon nehézségeket, melyek az ottani viszonyok gyors kiegyenlítését gátolják, a különben indokolható káröröm helyett, őszinte részvétellel kísérjük a lajthántúli alkotmányviszálty, s annak sajnálatos hullámzását.

A vegyes nemzetiségű európai államok csaknem mindenike hasonló helyzetben van, de legelősebb az ellentét Ausztriában, mint a melynek ethnographiai viszonyai a lehető legbonyolultabbak.

A cseh kisebbség nem akar részt venni az országgyűlésben, jogfolytonosságot emleget; a cseh korona külön jogait hánytorgatja, mintha nem ő maga szakította volna meg mindezeket a Schmerling-féle reichsrathba való részvétellel.

Addig, természetesen, minden jogos volt, minden jól ment, míg a cseh aristokraták, ezek az özönvíz előtti feudálisok egy magok abszolút hatalommal intézhették Összausztria sorsát; míg a cseh burocracia százanként, sőt ezereként özönölhetett el Magyarország földét, s más zsirján hizhatott. Most azonban, mióta a székesszámra importált orosz nyelv tanokból merítik az alkotmányos tan hiszekegyét, jogfolytonosságot hangoztatnak.

Hasonlag jár el a morva kisebbség is. A gácsországi tartománygyűlésen a ruthenek, ez a pár évtized előtt fölfedezett új nemzetiség opponál s odahagyja az ülést; mert — horrendum dictu — a lengyel többség azt merészkedik kívánni, hogy lengyel földön a közigazgatás és igazságszolgáltatás közege a lengyel nyelv legyen.

Tirolban az ultramontanok berzenkednek a bécsi birodalmi tanács által hozott és ő Felsőge által szentesített szabadelvű választási törvények ellen sőt.

Sajnos biz ez; de az ismert előzmények után, korántsem csodálkozhatni, ha mindezen elemek zavarognak s érvényre jutni törekednek. A magot Bach-Schmerling politikája vetette el és keletke ki, u ódaik kész vetést

kaptak; bölcseségüktől, tapintatos, de egy-szersmind határozott, erőlyes föllépésüktől függ az aratás jó eredménye.

Azon sem csodálkozunk legkevésbé, hogy akad kormány, sőt párt is, mely az ottani eseményeket kiaknázni hajlandó.

Azonban a dolgok sem úgy nem állanak, mint azt a bécsi centralista lapok, vagy éppen a „Kreuz Ztg“ a porosz junkerpárt, Manteuffel báró közlönye, sem pedig úgy, mint a magyar ellenzék festegeti, mindenik saját telfogása és érdeke szerint színezvén ki a különben tagadhatlan kényes, de még azért távolról sem épp oly veszélyes helyzetet.

Azt természetesen találjuk, hogy érdekekben áll a bécsi centralistáknak úgy tüntetni fel a dolgot, mintha a magyar alkotmány helyreállítása által a birodalom erejében esorbulást szenvedett volna, hisz politikai tanok: a centralizatio, álmoképök: az öszbirodalom, mely jogilag nem létezik.

A „Kr. Ztg“ is saját malmára kívánja hajtani a vizet, midőn azzal izgat, hogy a magyar kormány- és országgyűlésnek évés közben jött meg az étvágya s naponta foglal abból a mi sajátképp a lajthántúli tartományoké; mintha az, a mi Magyarországnak sajátjából visszaadott, nem lett volna el-évülhetlen ősi joga, tulajdona; de sőt ellenkezőleg: az 1867-dik XII. t-cikkben letett kiegyezés nem hogy vett volna, hanem éppen adott a magyar-osztrák birodalom lajthántúli részének, miután ott az alkotmányos élet megszilárdulhatását eszközölte.

A magyar ellenzék, természetesen, ellenkezőt állít, más szempontból nézi az eseményeket, de csaknem ugyanazon czélból, t. i. a csak imént létrejött 1867-ki megállapodás megsemmisítése czéljából.

A magyar országgyűlés kisebbsége szerint Magyarország nem hogy igen sokat, hanem éppen igen keveset kapott.

Mi azt hisszük, hogy valamint egyéb kérdésekben, úgy e részben is az igazság közép van.

Míg a centralizatio erőszakos egyesítési eszközei a magyar-osztrák birodalom kebelében létező minden nemzetiség érdekét egyaránt sértették, addig a foederalismus a birodalom szétbomlására vezetne.

A personal-unio merev keresztülvitele, ez idő szerint, lehetetlen levén, a belviszonyok békés átalakításának s megszilárdulásának egyedüli útja a Deák-párt programjában formulázott dualismushoz keresendő, miután ez lehetőleg legtöbb érdeket elégit ki.

Torda, sept. 5. 1868.

A „Magyar Polgár“ múlt pénteki számában „illő“ jelszóval „A jobboldali tordai blamagia“ czimű közleményében találtató illetlen kifejezéseket s leczkézést egyszerűen visszautasítva, kérem a t. szerkesztő urat a közönség iránt tartozó tisztelétből a tárgyra vonatkozó következő felvilágosítást felvenni:

A kérdéses zsinati közbeidő folytatása volt egy oly ünnepélynek, melyet egy vallásközönség háromszáz év alatt ez egyszer tarthatott meg. Hogy az Erdély minden részéből összesereglett tiszteltemelt közönség lelki öröme egy ily rendkívüli ünnepélyen meg ne zavartassék: a rendezőség jó-nak látta, hogy minden politika, mint az ünnepély természetéhez s méltóságához nem tartozó, onnan kizárva legyen. Ezt a kívánságát megsugta az asztaloknál különösen az idegen vendégeknek, valamint azt is, hogy ugyane czélból gondoskodott a toasztokról. Ennek dacára egy Nessenfeld nevű, más vallású, ismeretlen fiatal úr, mint vendég, egymásután háromszor állott fel köszönteni. Már az első s még inkább a második beköszöntésénél (ha jól emlékszem, a gazdákra köszöntött) figyelemzettel volt nevezett úr, hogy buzgósga méltányolatlak ugyan, hanem a közönség szívesebben veszi, mint az eredmény is mutatja, ha ismert emberek köszöntnek. Nevezett úr azonban semmivel sem gondolva, a vendégi tartozó figyelemmel sem, harmadszor is felállott, mire többen (s azt hiszem méltán) zúgni kezdtek. Nessenfeld úr most a jeleket csakugyan megértette, s letilt, mint szomszédjai mondják: „éljen Kossuth!“ kiáltással. A zaj lecsillapulván, egyik szomszédja, ki több ideig volt politikai fogoly, felállott s Deák Ferenczet éltette,

s természetesen éljenzük szívből. Az incidentet utólagosan tudtuk meg.

Ez a dolog állása, miből kiténik, hogy a lezúgás különösen nevezett ifjú úr egyéniségét s magaviseletét illette; és kiténik, hogy ha ottan valaki megróvándó hibát követett el: az egyedül ezen fiatal úr volt, egyszer azért, mert octroyálni kívánta hivataln ömlengéseit, s másodszor azért, mert Kossuth nevével (ha csakugyan említette) a közkívánság ellenére politikával zavarta az ünnepélyes hangulatot s egy más politikai név felemlítését provokálta.

Azt mondja az idézett „illő“ jelszavu közlemény, hogy a hol a kormányért s királyi biztos úrért poharat emeltek: ott Kossuthért is illett volna. E felett sem vitakozunk a „M. Polgár“-ral. A mi nézetünk az, hogy minden loyális bonfíhoz illik minden ünnepélyes alkalommal az ő Felsőge iránti hódolat mellett megemlékezni a kormányfőiről, kik iránt tisztelettel s bizalommal viseltetik. És ez nem politika, hanem hazafi kötelesség. Oly nevek említése azonban, melyek politikai pártokat jelölnek, már politika, a mi egy nem politikai testület örömtünnepéhez nem tartozik. S ha szinte megengedhető volna is kivételesen: nincs természetesebb, igazságosabb s szabadelvűbb dolog annál, hogy mindenki igyekezzék, a kiért tetszik.

Azt is mondja az „illő“ jelszavu „M. Polgár“-i közlemény, hogy kis emberekért is emeltek poharat ama közeledén. Az meglehet, de ama díszes közönség előtt azok a kis emberek kedves és becsült emberek voltak s azért ittak érteket; s valamint nem lehet rossz neven venni, ha egy családban a kisebb tagokról is megemlékeznek alkalomlag: úgy egy ily erkölcsi nemes testület is szabadságával él, ha éppen azon tagjaiért emel poharat, kik ha nem óriások is, de nézete szerint érdemes és szeretett kicsinyek. A tordai zsinati közönségnek nem volt hivatása a világtörténelem nagyjaiért, a Nagy Sándorokért, Julius Caesároknak, Washingtonokért vagy Napoleon- és Bismarckokért inni.

Még egyről merem biztosítani a t. közönséget, hogy a tordai zsinati közönséges szent gyűlésen jelenvolt tiszteltemelt sokaság a „M. Polgár“-tól nem fog illendőséget, szabadelvűséget és türelmeséget tanulni; az ilyennél illetlen leczkézéseket pedig a „M. Polgár“ ismert gyarlóságainak tekinti és sajnálkozik rajta.

A rendezők egyike.

Lapszemle.

A „Sieb. Blatt.“ rá mutat a n. szébeni communitás azon különös eljárására, hogy évek hosszú során át soha sem adott utasítást az egyetembe választott küldötteknek, s csak 1860 után tért vissza az elavult régi szokásból. Miért adott utasítást a küldötteknek jelenleg? kérdi a „Sieb. Blatt.“ Talán azért — ugymond — mert a századok jelenlegi főnökei a magyar kormány nevezte ki, míg elődöknek decretumát bécsi kormány ellenjegyezte? Még sem, az egyetemet összehívó körlevél szolgál a vád alapjául, melynek ellenében a nagy szébeniek az utasításadásban keresnek biztosítékot Mennyi fenyegető dolgot olvasnak ki ama urak a körlevélből! Mivel abban világosan ki van fejezve az, hogy az egyetem a parlament alatt áll, s a nemzeti gyűlésben 22 egyén nem kizárhat szabályokat a 446 tagból — köztük különféle századok — álló pesti képviselőháznak, hanem ez utóbbi alkotja az egyetemet is kötelező törvényeket; szóval, mivel nyíltan és őszintén inti, ne foglalkozzanak ama magas politikával, mely a század nemzet kebelében szakadást idézett elő, akadályozta Magyarország szabadelvű haladását, a reactio javára, s a melyet a magyar állameszme elleni okatlan küzdés jellemzett, súlyosan nehezdvén a nép anyagi állapotára is. Nincs szó a körlevélben arról, hogy a századok mondjanak le törvényes jogaikról, csak az állam-szerkezet átalakulásából kifolyó módosulás szükségét emeltetik ki, azon alapon, hogy a résznek az egész alá kell rendeltetnie. A tények logikája hozza magával, hogy az egyetem nem lehet törvényhozási factor. Ennélfogva, bár mennyire is gyanúsítják a comes-helyettest, s bizalmatlanságot mutatnak ellene az önmagukat kiegészítő communitások, a comes-helyettes az ő Felsőgeitől nyert állását a nemzet érdekében használandja, s nem engedi magát a szabálypontos népképviselő hőséi által megzavartatni, tudva azt, hogy épp most az ideje, hogy a nép a politikai jogok teljes élvezetében részesüljön. Hiába beszélnek ez urak a nép jogainak sérelméről, ma, midőn a nép nagyobb

része nem is élvezi azokat, sőt a királyföld más ajku lakosai méltán panaszkodnak a képviseltetésben feltűnő hiányok miatt. A nagy-szebeni communitás utasítása a középkori kiváltságok egész raktárát óhajtaná megmenteni, ezért mondja a küldötteknek: ne engedjék az egyetem törvényszerű illetékességét megosonkíttatni. Erre bizony senki sem gondol, legkevésbé jut ilyesmi a magyar kormány s az általa kinevezett bizalmi férfin eszébe; csakhogy amaz illetékességet nem kell a század határgrofsági ábrándok körében keresni; azután, a „S. d. Wblt.“ legutolsóbb harczosai sem fogják állítani, hogy a mit az egyetem elhatározott, azonnal törvény erőre emelkedik, tehát a törvényhatósági újraszervezés ügyében csak javaslatokat készíthet stb. stb.

Szeliste és Talmács szék román lakói nevében kérvény nyújtott be a magyar parlamenthez, az ebben felhozott érveket a „Sieb. Bote“ semmiseknek mondá, s a „szász nemzeti levéltárban“ meglevő adomány-levelekre és okmányokra hivatkozott. A „Tel. Rom.“ arra hívja fel az ó-szász lapot, álljanak elő az adatokkal, mert a szép szó mit sem ér; azután mindenki tudja, mily bajos ama „nemzeti“ levéltárba bepillantani. — Mi is reméljük, hogy a „S. B.“ a derék román lap igazságos kívánságának készséggel megfelelt, és bebizonyítja, hogy állításai alaposak valának. Különben román testvéreink megnyugvására szolgálhat az, hogy a szelisteiek és talmácsiak ügye a parlament igazságos széke előtt fog eldőlni, a hol méltányos igényeik számbavételére méltán és bizton számíthatnak.

A „P. Lloyd“ a porosz lapok azon jövődőlgetésére, mely a magyar-osztrák monarchia összeomlását látja bekövetkezendőnek, s egyuttal a felett elmélkedik, hogy a magyarok maguknak veszik mindenből az oroszlánnrészt, azt feleli, hogy a felosztást csak a távolról vizsgálódó jó-akarók látják, míg, ha közelről tekintjük a dolgot, el kell ismernünk, hogy egy év alatt a bel-szervezés és megszilárdulás óriási műve hajtott végére, úgy, hogy ma a monarchia egészen más erővel rendelkezik mint 1866 ban, már csak azért is, mert az eddig Magyarország lenyomására fordított erő hasznosítható; igaz ugyan, hogy még mindig nem kívánatos a politikai zivatar, de azért bekövetkezte már nem fenyegetné okvetlenül a birodalom lételet is, mint az egy év előtt történhetett volna.

A „Századunk“ főcíkkre hivatkozik az „Ungar. Lloyd“-ra, mely szerint tény, hogy a század király Poroszország javára lemondott trónjáról. Ez nagyon neveli a porosz befolyást és közelebb hozza a francia-porosz összehittközés veszélyét, a mely Baden hasonló beolvadása által talán azonnal előidéztenék. Itt a „Századunk“ egy pillantást vet a francia fegyverkezésekre, hadgyakorlatokra s úgy találja, hogy „mindez oda mutat, hogy a háboru kitörése csak idő kérdése. A fegyveres béke ide s tova tarthatlaná kezd válni, mindkét fél részéről nyugalomra van szükség, mely a kedélyeket lecsillapítsa. Ezt pedig most már csak háboru után lehet elérni, mert a feszültség sokkal erősebbé vált, hogy sem békés uton leülepedhessék a versenység.“ — Mi nem osztjuk mindenben a „Századunk“ felfogását. III. Napoleon a feszültséget szülő kérdés megoldását keresheti a Visztulanál is és nemcsak a Rajnánál, miután csak itt lehetne a porosz tulnyomóságot állandólag ellensúlyozni; ha a francziák a jelzett tájakon emelnék fel sasaikat, akkor Poroszország kénytelen lenne győzelmes fegyvereit hűvelybe rejtteni, különben az európai művelt népek közvéleményével állana szembe, ez pedig ez idő szerint hatalmas factor, mint Moltke hadi tervei s Dreyse gyűltis szerszáma.

Felelet a válasza.

I.

Udvarhelyszék, sept. elején 1868.

A „K. Közlöny“ 91—92 ik számaiban Tatros Gábor úrral szemben fejtegettem, hogy Udvarhelyszéken éppen nincs demagogia, mint a hogy ő állítja, s állításaim igazolására a demagogiával való pártnak az esküdték választásakor eljárását hangsúlyoztam különösen. De Tatros úr a „M. Polgár“ idei 99—100-ik számaiban újlag és még sokkal erősebben állítja, hogy de bizony van demagogia, van plane még nadraggyűlölet is reá, a mit a multkori cikkekben még mint „nem hihe-tőt“ említett fel.

De most a pusztá állításokkal ugyancsak nem egészen éri be, hanem tényeket, még pedig — a

mint ő állítja — „megdönthetetlen valóság” tényeket hoz fel; s a mint mondja: e tények mellett idézhetné nagyobb bizonyossággal a veszedelmes demagógok egész seregét is, de ő személyeskedni nem akar. Azt biz' akarjon Tatros úr! ki velük a nyilvánosság terére, mondjuk már most mi is, hadd lássa őket a világ, mindannyiát színről-színre, sőt arra kérjük, hogy már egy írást alatt azon kor-tesek neveivel is álljon elő, a kikről megdönthetetlen valóság (?) gyanánt állítja válaszában egyik hátrabbi pontjában, hogy az esküdt-választáskor a nép birtokos osztálya ellen izgatottak. Hanem aztán legyenek ám a nevek mellé zárva, a szükséges és megállítható documentumok is. Különösen pedig a demagógiát — vagy a mint a „K. Közlöny” 98-ik számában tett nyilatkozatában mondja: „a fekélyt” — megjelölő „czikkcsékjére” (beh szerény!) tett felelet íróját, tehát engemet, mint a ki azt a feleletet írni merészelt, gyanúsít Tatros úr a feleletre adott „válasza” első részének főleg a végén — már most én is azt mondom, hogy igazán nemtelenül — a volt kiváltságos osztály elleni gyűlölet-szítással.

S éppen azért, mivelhogy most a pusztá állításoknál tovább megy, felhíva, sőt kötelezve látom magamat a válaszára adandó feleletre is.

Mielőtt azonban a Tatros úr által a demagógia, in specie a nadrág, s ezzel kapcsolatosan a volt kiváltságos osztály elleni gyűlölet bizonyítékai gyanánt felhozott nyilatkozatok közül háromra, ezáltal részint egy pár kezünkkel lévő levélből, részint saját fülhallomásunk alapján megtegnünk az illetők és az ügy érdekében a feleleteket, a melyeknek értékét és becset meghatározni aztán az elfogulatlan és jóakaratu olvasó dolga leendő; feleljünk meg a feleletünkre adott válasz azon érdemlegesnek látszó pontjaira, a melyek a demagógia, in specie a nadrágyűlölet bizonyítékai gyanánt felhozott nyilatkozatokat megelőzik.

Halljuk tehát Tatros urat!

Tatros úr így kezdi: „Az a párt, mely a nyilvánosság előtt a demagógiából kimosakodni óhajtaná s mindent tagad, csak „törpe” minoritás, nem is párt, csak csoportosulás.”

Erre mi csak ennyit felelünk: Hogy az a méltatlanul vádolt párt, melyet T. úr a la Kossuth „törpe” minoritásnak nevez, s a melytől a párt nevet is előbb megtagadja, azonban a következő bekezdésben zárjelbe téve kegyesen hajlandó megadni „ezt a megtiszteltetést” (soha se erőltesse magát Tatros úr!), csak „törpe” minoritás-e, avagy annál valamivel többeske, az ha már eddigelé több ízben el nem vált volna, majd el fog válni nemsokára, ha előbb nem is, el a közelebből be-következő képviselő választások alkalmával. Ezzel a „törpe” minoritással szemben persze a Tatros úr pártja — az ő állítása szerint — óriási többségben van. Lementé után kell dicsérni a napot Tatros úr!

Válaszoló úr cikkem első részének azon állítására, melynélfogva pártömörülésünk főtükrévése oda irányul, hogy az 1848-dik év egyik legfőbb vívmányát a jogegyenlőséget a papirosról az életbe is átvigye minden tekintetben, s e tekintetek közül konkrét példaként kiemelt, hogy pártunk

a nepotismusnak, a familio-cratiának a hivatalok betöltésénél a közügy és a szakértelem rovására eső pájtáskodásával szembe, a jellemet és a képességet akarja méltányolni és vinni: az erkölcsi és honfői elvek magaslatára emelkedve ezt jegyzi meg: „A közjó előmozdítása mit (fel-lelítő) kifeled, (hm! hm! Tatros úr, hát kifeledtem volna a közügyet?) kell hogy egy párt czélja legyen, s nem a hivatal.” De hát a közügy rovására eső pájtáskodásnak véget vetni akarás nem egy és ugyanazon fogalom-e a közjó előmozdításával, csak hogy más szavakkal és fordulatban kifejezve. Aztán különben is cikkem kérdés alatti pontjában nem különállóság általános erkölcsi és hazafiai abstract elvek, irányeszmék felállításáról, hanem egy hibás concret-eljárásnak, a nepotismus eljárásának, helyesebb, sőt csak is egyedül helyes t. i. az egyéni érdemen alapult eljárással való felváltásáról volt a szó. Ön ért engem T. úr nem-de? Legalább én úgy veszem észre, hogy ön meg tudna érteni egy és más dolgot — ha akarna. De önnök nem érteni, hanem ferdíteni áll érdekében Bizony jól mondja egy francia példabeszéd: „Nincs rosszabb érte, mint a ki nem akar érteni.”

De már most — data occasione — én kérde-m a Tatros úr frázisának mint egy applicatiója gyanánt: avagy a közjót mozdítják-e elő tényleg, — nem pedig üres és szemfényvesztő frázisokban — az olyan emberek, a kik a személy- és vagyon-biztonság szent érdekében valamely törvényes tesztet által hozott ítéleteket kijátszanak s ezáltal a bűne veszedelmesebbé válnak; a mely emberek ellen felhozott bizonyítékokat megczáfolni önnök T. úr, mint a „K. Közlöny” udvarhelyszéki rendes levelezője e becses lapok 97-ik számában mondja „nagyön érdekében áll?” — Bizony jól szokta volt mondani egy nem régiben elhunyt derék bá-róné az erdélyi részlebről: „Mégis csak nagy com-moditás a becsületesség.” Újból és újból idézet; gunyolódhatik e sorok olvasára T. G. úr. Soh'se bánja fiatal úr! Megtartja az a jámbor papiros. Annival inkább ne bánja, mert gondolom, hogy kivált az utóbbi nem is lesz annyira „elnyűtt”, s ennél fogva a Tatros úr magas tetszését inkább megnyerheti. Egyébiránt — közbe legyen mondva — Tatros úrnak sajátos fogalmai lehetnek az idézetek mivoltáról is.

Gúnyosan említi fel ön, hogy az ön által vádolt párt tagjai a csapásokban szoktak tanácskozni. Lásza Tatros úr, kár érte. Mert csak olyan eljárás ez kicsiben, mintha például Pesten a Tigris vendéglőben a balközép tagjai összegyűlnének s tanács-koznak egy külön szobában, vagy ha jobban tes-zik teremben, mint a hogy szintén tették és teszik a vádolt párt tagjai is, — s azért a vendéglő ét-teremében vagy bár melyik más szobájában bátran megiszsa a beszálló avagy csak betérő vendég a hazáért a maga pohár borát — ha kedve tartja és módja van benne. Egyiket hívják vendéglőnek, a másikat csapásoknak, de a vendéglő és csapások közötti határvonalat pontosan elvonni, s azt mon-dani: itt végződik a vendéglő, ez a másik már csapások, még olyan nagy írásmagyarázó- és fogal-misztizációnak is néhezen sikerülne a milyennek Tatros urat felmutatni lesz szerencsénk cikkünk

Édesem, így szól, hasonló körülmények közt bár-mely nő is csupán saját érzelmeitől kér tanácsot; de mindennek előtt mondja meg őszintén, elfogadta-e az ezredes ajánlatát?

E pillanathan lady M... szíve sokkalta erő-sebben dobogott mint a szép érzékelené. Valencia nem sietett a válaszal.

— Lássuk hát, ismétlé nagynénje, elfogadta-e?

— Nem — válaszolt a jól nevelt fiatal leány meztelen piciny lábait nézegetve, mielőtt azokat fejr selyem hattyutollal bélelt komótezipőibe bujtatta volna. Meglehet talán, hogy a figyelmes ész-lelő hangjában a mint e szöcskét kiejtő, bizonyos süsöngő árnyalatot vehetett volna észre, s arcza is a rendesen kevésbé rózsásabbaknak találhatta volna; de végre is a jó nevelés határozottan dia-dalmaskodott a Goodwood jogai sértetlenül fenn-lőnek tartva. Vajjon örüljön-e vagy keseregjen ez eredmény fölött? E felől lady M... nem volt tisz-tában magával. Meglehet, hogy ő benne is azon gondolat támadt, mi Vellingtomban, a vaterlooi út-közvet után, hogy t. i. a megveretés után a győzelem az, mely legtöbb áldozatba kerül, s a minél szomorúbb nincs a világon. Kedve kerekedett, hogy magyarázatát lelje már egyszer végre valahára e kérelhetetlen hidegvérűségnek, mi előtte valóságos rejtély volt. Alig téve a grófné az első kérdést, Valencia egész valóját fölfedte előtte: — Mit tehe-tek róla? Kéntenitve valék e dolog fölötti véleke-désemet minden tartózkodás nélkül elmondani neki. Minden bizonynyal senki sem tetszett annyira ne-kem, miként ő; de hogy nélkül menjek hozzá, hogy ezt tegyem, esztelennek kellett volna lennem.

— És mindezt ön neki csak úgy könnyedén, közönyösen mondá el, a mint most nekem ismétli? Különböznél annál jobb! Így ő legalább inkább tudni fogja becsét annak, mit elvesztett...

E váratlan megróvás, a szívből jövő méltat-lankodás e rögtöni, vissza nem fojtott kifejezése a legnagyobb mértékben meglepték Adeliza eszélyes-leányát. — Tehát ön azt akarta volna, hogy elfo-gadjam ajánlatát? kérdéző néjéül.

hátrabbi részében. Aztán sokkal nyugodtabban be-lephet az ember fia — ha még annál magasabban születt volna is — valamely kis városi vagy falusi tisztességes csapásokba, mint fölteszem bár melyik pesti vagy akár párisi két emeletes épületbe, ha szintén kávéháznak lenne is az elkeresztelve, de netalán a bűn és az elfajulás ütötte fel a tanyáját benne. Legalább így értelmezem én a vendéglő és csapások fogalmát, én szegény bűnös demagóg... a ki elég vakmerő voltam Tatros Gáborral, evel a balközépi hatalmas leventével szembezállani. Aztán mit is mond csak a feledhetetlen Petőfi:

„Láttam én csárdában tisztább szíveket már,
Mint... és a többi.”

Különböznél önből teljességgel nem a demo-crata szótól Tatros úr, Gott bewahre! hanem egészen más valami, ön compromittálni, prostituálni szeretne minden áron, s mindezt persze a haza, legköze-lebből pedig a veszedelemben forgó anyaszék üd-veért...

Szegény haza! szegény anyaszék!

Ezen előzmények mellé csatoljunk még egy figyelemre méltó dolgot, mely a válaszó úr által felhozott bizonyítékok után való állításával van kapcsolatban. Válaszó úr cikke első része har-madik hasábjának második bekezdésében a vége felé, azzal az intéssel szemben, melyet multkori feleletem első részében adtam neki ilyenképpen: „nem illik, de nem is tanácsos a világ előtt nevet-ségessé tenni akarni valamely néposztály tisztessé-ges öltözetét” kerekén tagadja; persze mintha ő a nadrágyűlölet szításának hibájában lélekzene; ebben — szerinte — mi demagógok (?) vagyunk nyakig elmerülve. De hát uram, Tatros úr, per amore dei! Lehet-e a földön nagyobb lázítást képzelni a nadrágyűlöletre mint azt, ha a nadrá-gosok közül valaki, most már nem azt mondom, hogy neveltségessé, hanem éppen a gyalázat lo-bogójává akarja feltűzni a harisnyát, midőn azt mondja, (lásd a „M. Polgár” 88-ik számának Udvarhelyszékről keltezt levelét mindjárt a kez-detén), hogy a demagógia elvét (!) más szavakkal: a szék gyalázatát és veszedelmét képviselő lobogó a harisnya? Én a dolognak ezt a valódi nevé-n nevezését első cikkemben — bona fide mondom — szándékosan hallgattam el, a közügy érdekében, és tettem helyette szelidebb, kevésbé gyűjtő kifeje-zést, de most provocatio és a hibás félnek — a mint mondani szokták — még az erdő felől való állása folytán, kénytelen valék vele előállni. És megjegyzendő, hogy ez ön által, a harisnyának és nadrágnak egy segéd-düllő részéről lett azon „ár-tatlan arányosítása” előtt követeltet el, a mit ön a „M. Polgár” 99. számának vidéki levelezési ro-vata alatt, az udvarhelyszéki legközelebbi bizot-mányi gyűlés mikénti lefolyását tárgyzató tudósi-tása közben gúnyosan fölemlíteni méltóztatott.

Az erdélyrészi román irodalmi és népmi-velési társulat nagygyűlése. *)

Szamosújvár, aug. 27.

(N-y.) Kedélyes városunk e napokban ün-nepies színt öltött, sietett mindenki örömmel fo-

*) Tárgyalmasz miatt késétt.

Szerk.

— S miért ne, ha ön őt szereti? így vála-szolt lady M... ki igen fel volt ingerülve s aka-rata ellen kitörő nyíltságát nem vala képes vissza-folytani. Midőn Fülöp atyjához nőtlen menék, ő is szintén, miként Cardonnelt, egyszerű lovastiszt volt. Hogy pedig azon helyzetbe hozott, miképp a esa-ládi czimet és javakat öröklé, erre nem kevesebb halottra volt szüksége, mint Cardonneltnek kellene arra, hogy a pairek kamarájának tagjává lehessen.

— Igen bizony, kedves néném; de a halál nem mutatja mindenki irányában, az udvariasság-nak azon példáját, a melyly ön iránt viseltetett. Nagyon veszélyes dolog kegyességére számítani s én — úgy hiszem — helyesen cselekvém, midőn az ezredest visszautasítam. Ha egy pillanatnyi regé-nyes hajlamnak engedtem volna, meglehet talán most már keserűen bánkódnam rajta. Végre is hol-nap egész nap van időnk rá, hogy a maga részle-teig tárgyaljuk ez ügyet. Elaléllok az álmoság miatt s ön megenged nekem kedves néném, de én ön-nek jó éjszakát kívánok. E szavakat elhangoztatva, méltóságos teljes léptekkel távozott a szobából szép fejét ide-oda rázogatva, a melyen — úgy látszott — mintha már is egy hercegi korona tündökölné. — Sajnos! hogy így van, így süttoga magában lady M... hűséges Despreaux kisasszonyát becsün-getve, de hinne kell, hogy a leányunk igaza van; mennyire sajnálom a szegény ezredest... Annaira hasonlít az anyához!

— Nös! szeretett mamám, engedje, hogy sze-renesét kívánjak önnök, így kiáltott fel Carruthers a mint másnap anyja szobájába lépe rendes napi látogatását teendő. Csak az imént találam Shelleto-t, kinek Bengaliába kellett volna elutaznia, s ki he-lyét Cardonnellel fölcseréli. Ime egy ezredest, ki a hadműveltebe nem fog többé zavarólag befolyni. Bemutathatom e hódolatomat a jövődö herceg-nőnek?

— Hagyjon békével, fiam uram, így válaszolt meglehetősen éllel lady M... Oh! mily kegyetlenül kínos volt az reám nézve, midőn ma reggel utolsó r emérségét is elcvém e szegény fiúnak, én a

gadni az ide évi vándorgyűléseik megtartására egybegyülekezett román testvéreket; az itteni ro-mán intelligencia tagjai is, élükön az újon. válas-zott g.-e. érsekkel Vancsa ő nmlgával, kitettek ma-gukért, hogy véreiket mentől fényesebben fogadják. A gyűlésről magáról, értesíthetem szerk. urat, hogy az az nagy érdekesség mellett, nagyszámú küzőn-ség részvéte mellett folyt le; ellenkezőleg a „Ha-zánk” tudósítójával, ki azt nagyon bágyadtnak s nagyon látogatlanoknak festé le.

Mi részünkről csak üdvözölhetjük román test-véreinket e téren, a valódi előhaladás, a valódi polgárosultságra való törekvés terén. Ez alap az, melyen román hazánkiai biztosabban építhetnek, mint a meddő politikai szó-éj tollbarezok terén.

A gyűlés megnyitása alkalmával s annak egész folyamában mily nagy szerepet engedtek ro-mán testvéreink Maczelár úrnak, kit az egész magyar közvélemény oly méltán elítél, azon mel-tán csodálkozhatunk; sőt megbotránkoztatunk az es-télyeken azon, hogy mily ovatóknak volt ez úr tárgya; ez volt az egész gyűlés folyama alatt azon disso-nans húr, mely ha megpendült fűleinkben, megza-vará a harmoniát, melyet erdélyi oláh intelligen-tiánk irodalmi és népmívelési téren tett dicséretes művelései bennünk ébresztettek. A magyarság min-den alkalommal kitünteté barátságos indulatát a ro-mán elem polgárosulási törekvései iránt; kimutató ezt tetteg a mult évi Kolozsvárt tartott gyűlés al-kalmával, kimutató most is Sz. Ujvárt. Mire való tehát az ily tüntetés?

Aug. 25 kén tartott az első ülés, a sz.-uj-vári vendéglő nagy termében, hol nagyszámú kü-zönőség gyűlekezett egybe. Mindenekelőtt Macze-lár Illés úr egy 12 tagu bizottság kiküldetését bozta indítványba, mely Vancsa püspök ő mlga után indulva, őt az egyesület ülésén való elnök-lésre meghívja. Az indítvány nyomban elfogadta-tott, s elindulván a küldöttség, félóra mulva az el-nök a terembe lépett. Elfoglalván elnöki székét a nmlgu püspök úr, a gyűlést elnökeztet meg-nyitottanak nyilatkozatja egy elnöki beszédben, me-lyet felolvasott.

Ezután Anderko kanonok úr felelt az el-nök beszédére; mire a három jegyző választása következett. Moldován János úr megköszönvén a neki kínált tisztességet, közfelkiáltással megvá-lasztattak: Pópfí, Román Visáron és Dr. Mi-bályi urak jegyzőül e gyűlés tartamára.

Erre az elnök úr az oláh nemzetet ért nagy veszteségről értesíté a gyűlés jelenvolt tagjait, min az egész nemzet s főleg az erdélyrészi társulat sajnálkozhatik, az örök emlékezteti román éresek Sulucz haláláról. A jelenvolt hallgatóság mély fájdalomtól áthatottnak látszott s mély tiszteletének adott kifejezést ezen nagy név irányában, midőn egyetemesen felállva, hallgatá végig elnök még hátralevő szavait, többszörösen kijelentve: „örök bánatát.”

Miután a társulat központi működő bizottsága által előre kiadott program ellen senki által ki-fogás nem tétetett, Rusz másodtitkár úr el kezdé olvasni jelentését a bizottság jelen évi működéséről. E jelentés főbb tárgyai voltak: ösztöndíjak, a társulat „Transilvania” című időszi kiadványa;

részben a mi történt, vagy a mi történni fog, min-den felelősséget elhárítok magamról. Aztán végre is, mit mondott volna Belgravia, ha Cardon-nelt elfogadtuk volna?... Azt, hogy az ön unokabuga, Goodwoodot illetőleg táplált reményei-ben megesalattatva, — nem tekintve Cardonnelt fel-lépését — úgy is a legelső jöttmenthez nőtlen ment volna. Nem, nem, Fülöp édes, nem lehetett a dol-got másként elintézni, tartozik az ember a küzőn-séggel szemben is bizonyos tekintetekre figyelni, ezt higgye meg nekem.

Carruthers nem örömet vitázott anyjával oly kérdések fölött, miket illetőleg tudta, hogy soha sem fognak egy értelemben lenni. Ez okból jelen-leg is fölmenté magát a válasz alól, s lady M... homályba burkolt aphorismaira nem felelt egyébbel, mint egy hatalmas kacajjal; s e kacaj természe-tes volt annál, ki hallá, mily nagy úri tisztelettel viseltetik lady M... a „mit mond majd rá a világ” irányába. Ez alkalommal is mint mindig, a vita tréfálkozásokban oszlott fel. Most már csu-pán ama nagy kérdés maradt szőnyegen, hogy mi okból nem lép ki a makacs Goodwood zavarba ejtő tartózkodásából. Az idény vége felé járt már, a társaságokban megevék már a white bait-et, mely a parlamenti tagok búcsuzó ebédjeinek ürü-gyül szolgál; a yachtok felszerelve várak, hogy a vizeni kéjutazók ascoti fogadásait egymással rendbe hozzák, röviden mindenki előkészületeket tön az elutazásra s Goodwood nem töré meg megr-rögzött hallgatását. — Nő, majd holnap fog nyilat-kozni, mondá magában lady M... minden egyes estély, ebéd, tánczvigalom, bazári áruslás után, mi-ken az érdekelt két fiatal emberi lény, kiket a változhatlan sors határozata szerint egymásnak ren-delteknek gondolt, egymással találkozott. A holnap megérkezett, a ma tegnappá változott, s az ügylet még mind nem ölté magára a határozott menet jellegét.

(Vége következik az I. idénynek.)

TÁRCA.

Lady Tattersall.

Egy párti vadászó csalódásai és szorongat-tatásai.

Dráma három idényben.

I. — Első idény. — A megválasztható.
(Folytatás.)

A boudoir kandallója előtt a nagynéne s az unokahúg együtt előkészületeket tettek éjjeli öltöz-kedéstük elvégzésére (reggeli két óra volt már); lady M... elfárasztva az önmagában támasztott harez küzdelmei által, koczakázta Valenciával szem-ben annak megmondását, hogy az ezredest beszélt vele.

— Tudom, válaszolt miss Valencia rendes nyugodt modorban. S a mint e szót kiejtő, gyöngé mosoly vonult végig ajkain, jéghideg mosoly, mely egyáltalán visszatetszett a grófnénak. A hideg maga-viselet, melyet elvben szeretett és ajánlott, bizonyos körülmények közt gyűlöletes színben tűnt fel előtte.

— Ha ezt tudja, így kezdé újból a társalgást kissé ingerült hangon, az kétségtelenül onnan van, hogy ő volt oly szíves önnel ugyanazon tárgyról társalogni.

— Oh, yes, így szakítá félbe kissé ásitozva a fenséges Valencia nagynénjét.

— Nos! kedves gyermek, mi volt az ön vá-lasza?

— De mondja csak kedves néném, önmaga mit válaszolt volna az én helyzetemben?

E kérdés, adva a várt felelet helyett, látható-lag zavarba hozá a grófnét; egyet sóhajtott előbb, aztán könnyedén köhécselt s azon vette észre ma-gát, miképp bennejeében azon csinos patak mélyére kívánczik, mely a Hyde-park pázsitos partjait fű-röszi. Hatvan másodperc telt el Valencia kérdés-tevése után, midőn a grófné annyi bátorságot tu-dott összeszerezni, hogy magát kimagyarázza. —

NAPI HIREK.

az elhunyt Pipos utáni örökség; a Bukarestben székelő „Transilvania” című társulat ösztöndíjai; a jövő évi költségvetést illetőleg tett indítvány; Muresán Jakab 1600 frtos alapítványa, a román jogi irodalom és mezőgazdasági felvirágztatásának céljából; az elhunyt Sulucz érsek egy 2000 frtos alapítványa, ugyancsak egy másik alapítvány 210 frttal az elhunyt Baresán által téve. Aztán következett társulati pénztárnok Stezsár nyug. kapitány évi számadásának felolvasása.

Felolvastattott erre a társulat könyvtárnokának jelentése, miközben említés tétetett a romániai kultuszminiszter ajánlatáról (a jelentésben úgy állott: Romania transcarpatina, kérdjük, hol van a Romania ciskarpatina? mire való e melléknév?) melyben ez utóbbi felajánlja a Romániában megjelenő könyvek ingyen megküldését a társulatnak. Meghatározással fogadtatik; mire aztán az írásban beérkezett indítványok felolvasása következett, így a többek közt Pavel úr, mármarosai b. lelkész azt az indítványt tette, hogy: a társulat működési körét Mármaros- és Szathmármegyék oláh vidékeire is kiterjessze. Ez indítvány bizottsághoz tétetett által.

Ezután a szószékre állott Vulkán úr, kiről a román lapok azt írják: „bravulu si junele nostru poetu” (derék fiatal költőnk) s kit mi magyarok, kik Pesten is jártunk, mint a „Familia” román szépirodalmi és panegyrikusokat (egy alkalommal arezképeikkel együtt Hóra és Kloska dícsőitést is adá) tartalmazó lap, ugyancsak a „Gura Szatului” (falú szája) politico-humoristius s olykor a magyar politikusok sarkába kapaszkodó helyi szerkesztőjét ismerünk. Tehát szószékre állott Vulkán úr s elszavalá alkalmi költeményét, melynek címe a „Román nép szelleme.” Megvalljuk, hogy a költő deli alakja, szép csengő hangja társulva szép román kiejtésével hatással voltak ránk, s így töltött, hogy az eszme- és lelkesedésszerű költemény elszavaltával, mi is önkénytelenül tapsokra engedtük magunkat ragadtatni a jelen volt hallgatósággal együtt.

Vulkán úr szavazata után Popfi Justinus úr olvasott egy dícsőítő emlékbeszédet. Muresán Andrásh meg halt erdélyi román népköltő felett; több ízben zajos tetszésnyilatkozatok szakították félbe a felolvasót.

Végül Póp József megyetörvényszéki ülnök úr, olvasott fel egy ily című értekezést: „Az embernek őskori foglalkozásai és találmányai tekintettel a román népre.”

E felolvasás végeztével a gyűlés 1 óra tájban szétoszlott; siettek a meghívottak a városunk román értelmisége által adott diszebeden megjelenni. A bankett 2 órakor vette kezdetét s a pohárköszöntések sorát a társulat elnöke nyitá meg a császár s a császári család boldogsága és egészségeért ártívén poharát. Mán Gábor úr élte az elnököt s kívánt neki még számos éveket, hogy a román nép javáért működhesse. A szintén jelen volt dr. Rácz poharát az összes román nép gondolkodásbani és érzelmetbeni egységére emel. Következett Székula úr, zarándmegyei törvényszéki ülnök, ki a 48 ki bajnokokért s nevezetesen a jelen volt Balint esperesre emel, köszönté poharát. Vulkán úr a társulat egybegyűlt tagjait üdvözlé a Pesten tanuló román fiatalság nevében. Drágescu úr arról beszélt, hogy a nemzet becsültét épségben fenn kell tartani, ugyancsak a szabadság s a változatlan nemzeti jelleget. Póp László sz. somlyói esperes, emlékeztetbe hozá a román nép távol levő kitűnő férfait: Czipárt, Bariczot, Románt és Hódost; ez urak ugyanis Oláhországba távoztak a bukaresti román nyelv-művelő-társaság gyűléseire. E pohárköszöntést a jelen voltak nagy vivatozással fogadták, míg városunk derék polgárának, Simai úrnak, magyar nyelven mondott üdvözlő toasztja alig eljenzetett. Ez volt az egyetlen magyar nyelven tartott pohárköszöntés.

A diszebed 4 óra tájban érte végét, a közp. bizottság tagjai munkálkodásuk folytatására visszavonultak, míg a megebedelt közönség egy része idejét barátságos társalgással tölté; örömmel jegyzé meg egyik jelen volt román ismerősömnek, miként a még Szilágy-Somlyóhól (Selagin), Szathmár- (Satu-Mare), Ugocsa- és Mármaros megyékből is nagyszámmal jelentek meg a tagok. Végre megint egyik rész tanácskozássra vonult vissza, melyben 8 tagu bizottság választott az elnök s a gyűlés elébe terjesztendő azon indítványt, hogy a társulat jövő évi közgyűlése Nagysómonkóton (Siomonta-Mare) Kövárvidéken (in Chioaru) tartassék meg. E tanácskozási munkában még azt is tárgyalták, hogy vajjon a társulat tevékenységét Szathmár-, Ugocsa- és Mármaros megyékre is kiterjessze-e?

Sajnálattal vették észre a gyűlésben jelen volt mindkét-nem levő románok, hogy Paskali úr román szintársulatával nem jelent meg. Mi is sajnáljuk, hogy a román Thaliát meg nem pillanthatuk, miután ez az újdonság érdekével bírt volna reánk nézve. Ugy értesültünk, hogy Paskali urat a Sz. Újvárra való jöveteltől betegség tartóztatta el.

Este fényes és jól rendezett táncvigalom volt, s tánczókat a zsukátát, francziát és keringőt kiválóan kiviradták.

(Vége következik.)

— A Kolozsvárra 1868. szeptember 9-én délután érkező pápai nagykövet és érsek Falcinelli Marián úr ó nagyméltósága elfogadásának rendje: Szeptember 9-én délután 2 órakor a kath. plebániák előtt gyűlt össze a küldöttség, mely ó nagyméltóságának üdvözlőre a Felekre mely. Ó nagyméltósága, a nuncius megérkezését a kath. templomok tornyain zúgó harangok fogják jelezni. Felkeretnek a kath. egyházmegyei képviselő urak, hogy e jelle a plebánia lakban összegyűlni és a megérkező érsek nuncius urat a templom előtt bevért szíveskedjenek. A nuncius nuncius úr a plebánia-templom előtt száll ki kocsiából és a papság által a templomba vezetetik. A templomból kijöve a plebánia-lakba jó, és ekkor fognak az egyházmegyei képviselő urak ó nunciusnak tisztelkedni, a ki egyébiránt 10 kén városunkban mulat, 11-én Szamosújvárra randul, 12-én ott mulat, 13-án d. u. Kolozsvárra hálai visszatérve, másnap n. m. 14-én N. Várad felé tovább utazik.

— Igen szép estét töltöttek volna mult hó 30-án a segessváriak, ha tanár (megkíméljük most az egyszerűt, ne féljen) X annyira ki nem tünteti szíve érzelmeit. Hangversenyt rendezett — írják onnan — dr. Krausz, odaváló születési, közbeállításban levő orvos; a hangversenyt tánczvigalom zárta be, hol megjelent néhány kereszttől utazó magyar fiatal ember is, kiket az ifjú szász párt egyik tagja felszólított, hogy vegyenek részt a mulatságban, ezek egyike engedett is a felszólításnak s egy bájos szász hölgyet felkérve tova repült és repült volna még tovább, ha említett X, Y tanár úr tánczközben meg nem ragadja vala, értésére adván, hogy vétkezett az illem szabályai ellen, s így itt tánczolni nem szabad. Az a fiatal ember megsértette pedig az illem szabályait egyedül azzal, hogy magyarosan volt öltözve. — Erre a goromba feltartóztatásra vége lett a kedélyességnek, s a fiatal szászok közül többen siettek a magyar ifjú vendémele, tudára adván a tanár úrnak, hogy Bach-Schmerlinggel lejárt az ó kora is, s jó lesz meghátrálni az agarakkal. A tömeg felzúdult s tanárunkat szinte elérte a dicsőség: polgártársai válnak vitetni — az ajtóig, s éppen az általa bántalmazott magyar fiuknak köszönheti, hogy benn maradt, jónak látta aztán tettét félreértésnek keresztelni. — Helyes, — hanem máskor talán nem lesz ilyen szorakozott. — Meg kell említenünk végül levelezőnk után, hogy a derék fiatal szászok a legnagyobb bévél szölkáltak fel a magyarok és a magyar ruha mellett.

— Az unitáriusok híres angol vendége Thaylor, tegnap délután indult el hazafelé. A búcsupohár tegnapelőtt este üdítették ki Kelemen Benjámin úrnál Szecsegben, a kolozsvári unit. intelligencia nagyobb részének s néhány idevaló ref. tanárnak jelenlétében. A lakomát lelkes toastok élénkítették, s tánczvigalom fejezte be.

— Egyik elismert orvosunk Laffer Ignác vasárnapra viradólág hirtelen meghalt. Szombaton még halászott és igen jóízű ebédelt, s tegnap már eltemették.

— A pinczerek segélyező egylete f. hó 10-én a Tauffer János ezukrázatában gyűlést tart. — A hostátban vasárnap három, ezelőtt 27 nappal megharapott disznón vett erőt az ebéd. A disznók szerencsére még jókor zár alá jöttek s a rendőrség azonnai értesült, s arravaló ember jelen nem léteben maga a főkapitány lővöldözte le mind a három veszett állatot.

— Egy gyorsfutó nő szerez utczáinkon gyönyörűséget a bűvészkodóknak. Szombaton a Diana fürdőnél a Himmelstein kávéházaig nyargalt háromszor egymásután; tegnap a piacot futkórást meg. Nézője mindkét-szer meglehetősen számmal akadt. Sebeségét dicsérik.

— A szász egyetemre képviselőktől Szecsegiek Küstner főjegyzőt és b. Bedenst, Nagy-Sink Schuller Libloyt és Hincz Jánost választotta meg.

— Orbán Baláznak általunk már többször említett érdekes műve „A Székelyföld” már sajtó alatt van. Szerzője szét is küldötte az előfizetési felhívást az első kötetre, mely 25—30 ívre terjed, s 7 nagy, önálló és 36 kisebb eredeti képet hoz. Ara egy diszpeldánynak 3 frt 20 kr, füzeve 2 frt 10 kr. Az előfizetési pénz október 1-ig Pestre, Ráth Mór könyvkereskedésébe küldendő.

— A m. vásárhelyi takarékpénztár bizottságának f. év sept. 1-én tartott ülésében számbavétetve a részvényesek névsora, valamint az Eperjesről, Kassáról és több helyekről tett megrendelések, küldemények, s a szükségelt szám csaknem betöltnek találtatván, a társulat még ezúttal magát csak is azon okból nem nyilvánította megalakultnak, mert az ügykezelési szabályok kidolgozásával megbizva volt albizottság még egészen nem kész munkálattal, és mert több aláírási ívek október 10-iki zárhatáridővel voltak kiküldve, de az okt. 10-én ismét összeülő bizottság a részvényesek nagygyűlésének összehívását azonnal elintézi.

* A többnyire nagyitva terjesztett marhavész-híreknek a maguk valóságára való leszállítása céljából, a városunkon m. hó 29-kén kiűtött marhavészrelőleg hiteles és tekintélye.

forrásból közöljük a következő tényálladékokat: Ugyan is helybeli polgár Kl. a m. hó 24-kén tartott besztercezi vásáron egy máramarosi izraelita marhakereskedőtől 50 darab félig bízott marhát vett, egy ezek közül útközben, a mint a falkát a Szilágyságon keresztül Kolozsvár felé hajtatta volna, hirtelen megbetegedvén elesett, orvosilag megvizsgáltatván, az esemény a marha útközbeni kifáradásának s elálottságának tulajdonított, s a marhák tovább hajtottak. Kolozsvárról két izraelita kereskedő W. testvérek a falkának elébe mentek, félvén nehogy más elkapja előlük s Apahidán mind a 49 darab marhát megvásárolván, azokat Kolozsvárra behajtották s itt egyik felét a hidelvén, másik felét a kétvíz közt elhelyeztették. Itt aug. 29-kén egyszerre mutatkoztak vészes esetek, melyek följelentvén, már a kórjelek után ítélve, marhavészre lehetett következtetni, a mi 3 beteg marhának rögtön lebunkózása után be bizonyult. Erre az említett két hidelvei és kétvízközi telek, sőt az utczák is szigorun elzároltattak, s ennek folytán a polgármester, a rendőrfőnök s az egész városi bizottság elismerést érdeklő közreműködése folytán sikerült a vészt ezen két telekre szorítani. — A kir. főkörmányszék is szükségesnek tartotta a maga kebeléből két kormánybiztost kiküldeni s kormányzéki tanácsos b. Bornemisza János ó exeját a városi vészbizottság elnökül kinevezte. orsz. főorvos Dr. Pataki Dánielt a vész elleni eljárás vezetőjéül megbizta. — A főfeladat levén a vészfésztet kiirtani, azóta a bizottság minden nap szorgalmasan megvizsgálja a marhákat, minden marhát, melynél legkisebb vészskörjel mutatkozott, rögtön lebunkóztatva, melyek aztán a város végén a nyúzóhelyen felbunkóztatván, bús- és fagygyúttól mély gödörbe elásattak — csak a bűrik vétezt ott helyben a nyúzóhelyen timármunkálat alá. Így hat nap eltelte alatt összesen 15 beteg marha lebunkóztatott s aztán a tetem elásatott; a többi tökéletesen egészséges 34 vásárolt marha azon 9 darabbal együtt, melyek a W. testvérek birtokában voltak azelőtt is, így tehát összesen 43 darab tökéletesen egészséges marha, két rendbeli orvosi vizsgálat után — miután semminemű kórjel nem találtak rajtuk — kivágottat. S így jelenleg a városban nemesak több beteg marha, hanem még gyanus marha sem találtatik.

— Macellárin Illés úr tiszteletére elégetett egy csomó faklyát a n. szecbeni román fiatalok, s egyikük csakugyan magasztalólag szölt érdemeiről, hogy t. i. előbbul mert beszélni a magyar parlamentben, s védelmére kelt üdvözlő honfitársainak! A megtisztelt M. feleletében a felett örvendezett, hogy nézetei a román nemzet (t. i. a n. szecbeni román fiatalok) közvéleményével megegyeznek, s arra inté megtisztelőt, küldjenek továbbra is kitartóan a törvényes úton (tehát nem azon, melyen M. úr szokott járni), mert így a győzelem bizonyos; végül élteté a császárt. (M. úr mitsem hallott a magyar király megkoronázatásáról, még mindig a „Grosz Oesterreich” napjait éli) mire ráhúzták az osztrák néphymnust.

— Pest megye bizottsága, ugy N. Várad városát elhatározta, a „H.” szerint, hogy a miniszteri rendeletet az újonczozási előkészületekre nézve nem hajtja végre mindaddig, míg az újonczozási törvény az országgyűlés mindkét háza előtt kihirdetve nem lesz.

— A kereskedelmi miniszterium egy körirata tudatja a törvényhatóságokkal a statisztikai tanfolyam közelebbi megnyitását, melyre minden törvényhatóság ajánlhat egy-egy hallgatót, ki aztán a vizsga letétele után, ha államhivatalba akar lépni, mások felett előnnyel fog birni.

— Jászberényben kidoboltatta a hatóság, hogy a ki káromkodik, fizet 25 frtot s kap érte 20 botot; mert a földindulást a káromkodás okozta.

— Apró hírek. Az első magyar ált. biztosító intézet vezénylő igazgatója, Lévy Henrik nemességét nyert. — A lengyel emigratio feje Potocki meghalt Drezdában aug. 23-kán. — Magyarország primása ezer forinttal a magy. gazd. egyesület alapító közé lépett. — Szibériából egymást érik a szűkek; jellemző a körüzetek, például N. N. bal-karján egy, jobb lábán 2, homlokán egy, jobb vállán 3, mellén 3, s így összesen 10 sebe van. — A magyarországi minorita-rend e napokban Miskolcson tartományi főnököt választott, s ez Pongrácz Gellért lett. — Pesten egy omnibusz egy gyermek fejét és a dajka lábát zústa szét. — Gróf Forgách volt kanczellár nemrég vadászat alkalmával véletlenül önmagába lőtt, remélik felgyógyulását. — Zemplénmegye egyik falujában egy nő halt meg, kit 22 gyermek és 37 unoka gyászol. — Az „Új Honvéd” címűt szaklapot gr. Bethlen Olivér megszüntette. — Egy budapesti kiviteli társulat kötelezte magát 140,000 font szöllöt vinni Oroszországba. — Bécsben egy font marhahús ára 36 kr-ra emeltetett és még a sulyból is elvesznek, mert a vevők egy font helyett 3/4 fontot kapnak.

KÜLFÖLD.

A porosz király a sebesült harcosok ápolására alakult egyet bizottságához felszólítást intézett, melyben reményét fejezi ki az iránt, miké

az egyet akként fog szerveztetni, hogy háboru esetében hasznát lehessen venni. Ebből is azt akarják vagy látszanak következtetni, hogy a porosz háboru bizonyos, és hogy azt a poroszok nyíltan kívánják.

A „Norddeutsche Allg. Ztg.” utalva az újoncz-alítás elnapolására s a tartaléknak kilátásba helyezett hazabocsátására, constatozni akarja, hogy Poroszország jelzett eljárása által a „lefégyverést” tényleg megkezdette, s békeszeretetének valódi jelét adja.

Pétervár, sept. 2. Egy aug. 31-ről kelt császári ukáz, minden katonának, ki már 13 év óta szolgál korlátlan, azoknak, kik 10 évet szolgálnak, korlátolt szabadságot ad. Kivéve egyedül azok vannak, kik a varsói kertületben vannak, s azok a császári maneuver után fognak szabadságotlatni.

A „Presse” úgy vélekedik, hogy legkisebb kétség sem foroghat fenn többé az Egyesült Államok elhatározását illetőleg, az európai szárazföld politikai ügyeibe beavatkozni és Oroszországot nagyra-vágyó hódítási terveiben támogatni. Igaz lehet ugyan, hogy e jelenet nagy benyomást tett a törökökre, s képzelődésükben nagyra fokozta Oroszország hatalmát és befolyását; de azok, a kik az Egyesült Államok és Oroszország közt létező viszonyokat közelebbről ismerik, és Amerika politikájának természetes irányát mélyebben tanulmányozták, tudhatják, hogy a Farragut-féle demonstratio a „Franklin”-on nem volt egyéb, mint egyike azon zajos kitérőeknek, melyeket az orosz vendégszeretet emlékezte fakasztott a matrózokban.

A „France” közli Niel tábornagy választát, a Felső-Gavonnemegyei tanács szerencsekívánatára, s köszönetére. A megye tanács szónoka köszönetét fejezte ki a tábornagnak, annak Franciaország katonai hatalma újra megalapítása végett tett fáradozásaiért, azon reményt csatolván hozzá, hogy a tábornagy szintoly ügyességet s hazafiságot fejtend ki a győzelem biztosítására, mint annak előkészítésére. Niel azt válaszolá, hogy éltét Franciaország-nak, s a császárnak szentel. Szívén fektüdt, saját pályáját hasznos munkákkal végezni be. Ő szerencsét kíván magának ahhoz, hogy Franciaország haderejét képesé téve, sikerrel harcolni, dicsőségre s becsületének biztosítására végezt.

Flórenczben aug. 30-kán azon bir szárnyalt, miszerint Menabrea tábornok nem utazott családi ügyek miatt Nizzába, hanem Villafrancában, Toulonba menendő hajóra szállá, hová Nigra is vartott Párisból, hogy igen fontos híreket közöljön vele. Utóbbi csaknem titokban jött, a királyt értesítendő, mikép a Franciaország és Olaszország közötti viszony napról napra feszesebbé lesz. (?)

Mig Ferencz József Gácsországot, addig az orosz czár, hirszerint, Varsót látogatja meg, azért tekintve a közelebb felmerült közeledési híreket a két uralkodó találkozását is reménylik. De Gácsországban — írják a lengyel határszéleiről — nem óhajlják a találkózást, melynek következzése, ha ezzel birna, Galicziára és Lengyelországra nézve csak aggasztó lehetne.

A „Saturday Review” a lengyeleknek a Svájcban tartott összejöveteléről elmélkedvén, azon tanácsot adja ezeknek, hogy mindenekelőtt mondjanak le azon szándékáról, melylyel Posen tartományára iránt viseltetnek. Poroszország — ugymond — soha sem fog arra gondolni s nem is teheti azt, hogy Posenről lemondjon, s ezen tartomány lengyel követei több hasznat tennének hazájuknak, ha a körülményeknek megajánolnának és nem tartanak éh-re a régi ellenszenvet. Még 1863-ban is főleg azért maradt el a segítség a lengyel forradalom részére, mert Angol- és Franciaország nem akart Ausztria s nevezetesen Poroszországgal törni. Olyan beszédek, mint most a Svájcban tartattak, talán nem is egészen esélyesek, sem nagylelkűek; mert hiú reményeket táplálnak. Különbben legalább nem lehet a lengyeleknek szemükre hányni, hogy csak személyes invectivákkal élnek Oroszország ellenében, hanem fegyverrel kézben is.

A francia hadügyminiszterium megparancsolta, hogy a mozgó nemzetőrség szervezésével siessenek, a katonai hatóságoknak már kiadták a rendeletet, miszerint a szervezéssel oct. hóig készen legyenek. Minden kertületen 2,000 emberből álló zászlóalj leendő elhelyezve. Minden megye, nagyságához képest, 2,000—3,000 embert lesz köteles kiállítani.

A „Gazette de France” azon hire, hogy Luzernben az angol királynő ellen merényletet követtek el, még sem alaptalan. A párisi „Figaro” nak írják, mikép egész összeesküvés forog fenn a királynő ellen. Jóllehet ő Felsége azt akarja, hogy e dolog ne jöjjön napfényre, a pör mégis kikerülhetetlen.

Az „Opinion Nationale” közli a béke-congressnak, mely Bernben f. hó 22—26-ka közt fog tartatni, ez idei programját, melynek főbb pontjai ezek: 1. A béke és szabadság szempontriből egybevetés a rendes hadsereg s nemzeti militia rendszere közt; az európai lefégyverkezés lehetősége s az annak kivételére szolgáló gyakorlati eszközök. 2. A socialis és politikai kérdések elválaszthatlan egybekapcsolása; az egyik vagy másik külön választásának az igazság és szabadság ugyanazon elveiből kell kiindulnia. 3. Mennyiben szükséges a béke és szabadság fentartására az egyháznak az átlamtól külön választása? 4. Mit kell a foedera-

lismus alatt érteni? Hogyan kell ezentúl felfogni az európai egyesült-államok szervezését, mely a congressus egyik fő tárgyát képezi? A bizottmány fenntartja magának, hogy mindezen kérdések felett egy nyomtatott jelentést ossztasson szét, mely határozati javaslatot tartalmaz, s mely a gyűlékezettnek a különféle tárgyalások befejezésével terjesztetik elő. Egy külön rendelet a nőknek szintén megengedi a tárgyalásokban részvételét, valamint a szavazati jogot. E rendelet egyszersmind felhatalmazza a nőket oly javaslatokat terjesztetni a gyűlés elé, melyek különösen őket érdekelhetik.

KÖZGAZDASÁG.

Legújabb találmány.

Hideg úton világító gáz photogenből. Századunk a találmányok, a hasznos fölfedezések korszaka. Mióta Fulton e század elején a gőzmozgató roppant akadályokat legyőző hatalmát bilincseiből felszabadította, s az emberiség szolgájává tette, nyomban követték egymást a találmányok s egész más alakot adtak mindennek. Fölfedeztetett az ezredéveken át szunnyadozó villamos és mágnesi erő, mely a sürgöny levele s a vasúti használata óta nélkülözhetlen közlekedési erő; ezeket követte a fényképek feltalálása a francia Daguerre által, mely haladás útján oly tökélyre jutott. Fölfaltattak ama számtalan gépek, melyek az ipar és földművelés terén gyorsan és sikeresen működnek, az emberi erőt pótolják, a jó és izletes árucikkek értékét leszállították s ezer észlelő főt, az eddig találtak alapján, új találmányok felfedezésére ösztönöztek. Feltaláltak a hasznos és tüdős gépek s pusztító és gyilkoló szerek is, a vont ágyuk, revolverek és hátultöltő fegyverek, melyek a hadviselésnek más szint adnak s előbb-utóbb a háborukat lehetetlenné fogják tenni. Nem csoda hát, ha az emberiség legtöbbjei a realismus terén mindinkább bűvélődnek s a nevelés telje-

sen realis irányt vett; hisz ez az egyedüli pálya, melyen ma fényes kilátások nyílnak.

A kutatás és bűvélődés nemes versenyében mindenre kiterjedt az ember figyelmének pillantata; elmélyedett a tenger feneketlen örvényeibe s ez ismeretlen világ ezer állat- és növény-élet csodáit hozta napfényre; befúrta magát a föld gyomrába, felhozta az ősrégi guonok és elfek kincseit, a lélekvesztegető arany-, ezüstöt, az áldott vasat, romba döntö a világ növényvilágának gyász emlékeit, a fekete kőszén, előhozta a sötétségből a világosságot. — Világosságot? — Igenis. Ásott és kapált volt az emberiség, megsebesítette a közös anyánk, a föld szívet, s ő olajat csepegtetett mely sebéből, adott petróleumot, vagy photogent, mely világossá teszi. A föld ezen zsírja, mely bizonyosan évezredek óta, ott nőtt és elrohadott növények olaj részéből származik, csak azon országokban található, melyekben a föld, hosszas művelés által, zsírrészeitől meg nem fosztatott; a föld anyakebelében megkeményedett s nafta, vagy földi szurok és zsidó szurok neve alatt volt ismeretes már a régi időkben. Sodoma és Gomorra ily nafta telepeken állott, s mai napig is a holtenger környezete nagymennyiségben feltalálható. Mint big test találtatott a Káspitenger partjain, több földgásként volt oka, s mai napig is Bakuban táplálja, a mohamedánok szent tűzét, melyhez híven zárandó kólnak.

Alig tíz éve annak, hogy az amerikai sikokon kimeríthetetlen mennyiségű olajterületeket fedeztek fel, melyekkel az egész világot elárasztották; kutatások történtek Európában is, s csakhamar az oláhföldön, Lengyelország és Oroszban kaukaszusi vidékein találtak gazdag forrásokat, melyek vastag, fekete, szíjas olajanyagot szolgáltatnak, mely ismét a tisztítás útján, szag nélküli és felfővő hatatlan photogenné átváltoztatott. De a felfedezés veszélye még nincs elhárítva, s naponta történnek szerencsétlenségek.

Mióta tehát a földi olajat fölfedezték, mióta az azzali kereskedés oly nagy kiterjedést nyert s ára leszállt, azzal foglalkoztak, hogy belőle világítógázt készítsenek, s az amerikaiak főleg oda törekedtek, hogy az olcsó pénzben kapható nyers petróleum könnyű részei e célra fordíttassanak. Hosszas munka és kísérlet után végre Odiorne úrnak Bostonban sikerült egy készüléket (apparát) szerkesztetni, mely minden tekintetben jó s mely által, a melegség felhasználása nélkül, az u. n. hideg úton világító gázt előidézni lehet a photogenből, mely a kőszénből nyert gáznál jobb fényt ad.

Ezen találmány okvetlenül nálunk is meg fog honosítani, olcsósága és biztonságja miatt, s tudtommal egy idevaló lakos érintkezésébe tette magát az Európára nézve szabadalmat nyert „Wirth és társa” céggel a M. melletti Frankfurtban.

Föl nem tehető, hogy Erdélyben photogen nem találtatnék, sőt bizonyynyal állítható, hogy van, csak vállalkozó hiányzik. Nem árt azért az összes lakosok figyelmébe ajánlani, hogy kútak és más épületek alapásakor figyelemmel legyenek a kihányt földet és nedvek alkatrészeire, különösen arra ügyeljenek, ha vajjon a kútak oldalain nem bújnak-e elő egyes zsírespek és a föld az érintésnél nem sima zsiros-e? Ily photogen forrás feltalálása nemzetgazdasági életünkben, de az egyesek életében is, nagy áldás lenne.

Máday János.

Vegyes.

— Brassóbol írják szept. 1-éről, hogy ott s a környék, dacára a legszigorubb elzárásoknak, mind tovább terjed a marhavész, s most már Tatrangban is dühög. Tatrang rögtön körülzároltatott s a folyton tlésező tanács által a legszigorubb elhárítási szabályok vétettek foganatba. — Ugyiszintén Fogarasból is írják szept. 2-áról, hogy a tanács, a marhavésznek a város területére

leendő behurcolását megakadályozza, az 5. 6. 7-én tartandó vásáron a szarvasmarha-vásárt megtiltotta. — Közhalmot sem kímélte meg a marhavész, s Stein községben kitört.

— Alvinczről írják a „Sieb. Bt.” nek a branyicskai hidót illetőleg, hogy az az iránta táplált várakozásoknak nem felelt meg, s a rajta át való közlekedés megint beszünttetett; a hidnak nem a Schiffkorn-rendszer szerint s fából épült felerészének oszlopai a próba-szekerezésnél több bilvelyknyivel alább süllyedtek. Tapasztalt mérnök a hidnak sajtóságon módon történt építését, részint kőből, részint fából már kezdettől fogva nem helyeselték. Már most az egész vonalon kelleltetve vannak megint egy jó darabra az építkezések.

— A szászszékekben — írja a „Kronst. Zig” — a káposztaaratás több helyen tönkre ment, a hernyók milliói miatt. E részben a nevezett lap szerint ajánlatos a káposztaföldet vízben feloldott sóval megöntözni, e földet nem támadják meg a hernyók.

Gabonaár Kolozsvárt szept. 3-kán 1868.

(Alsó a. mérő, középpár.)

Tisztbúza 2 frt 90 kr. Elegybúza 2 frt 60 kr. Rozs 1 frt 80 kr. Árpa 1 frt 40 kr. Zab — frt 90 kr. Törökűbúza 1 frt 90 kr. Pityóka — frt 60 kr. Marhabús fontja belváros 19, külvárosban 18 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

September 5-n: 5%, Metaliqnes 100 frt 58.—. 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 62.70. Kamat 58.30. 1860. Kölcsön 84.10. Bankrészvény 727. Hitelintézet részvény 200 frt 212.70. London 10 frt 100 frt 23 1/4 kr 114.70. Ezüst 112.65. Cs. királyi arany 5.44.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

11532 Sz. 1868.

(297)

(1—3)

Hirdetmény.

Az 1869-dik évben eszközözendő álladalmi dohány áruda javak: Nagyváradról Kolozsvárra, és Kolozsvárról Maros-Portusra, Nagy-Szebenbe, Brassóba és Maros-Vásárhelyre; — végre itt Kolozsvárt a dohánygyárból az áruda raktárba, mintegy 32000 mázsányi mennyiségben leendő elszállításának biztosítására, írásbeli ajánlatok útján leendő pályázat nyitottat meg.

Az ajánlatok a kolozsvári magy. kir. pénzügyigazgatóság elnökségéhez 1868-dik év november 15-éig déli 12 óráig beadandók; a szerződvényi feltételek és az általános hirdetmény részleteit körülmények felől, a kolozsvári, szebeni, debreczeni, temesvári és pesti magy. kir. pénzügyigazgatóságoknál, ugy a kolozsvári, szamosújvári, marosvásárhelyi és gyergyó-szent-miklósi pénzügyi biztosságoknál bővebb értesítést lehet szerezni.

A magy. kir. pénzügyigazgatóság által. Kolozsvárt, 1868 szeptember 4-kén.

15889. 1868.

(298)

(1—3)

Pályázati hirdetmény.

Mely szerint a nagyszebeni királyi állam-gymnasiumban megírható hat rendes tanári állomásra a „Classica philologia, — történelem, — természet-tan, — és természet historia” — előadásával vegyesen magyar és német előadási nyelvvvel 945 forint évi fizetés mellett s kiltással a 10 évenkénti 105 forintot tevő fizetési pótlékra ezennel pályázat nyitattik.

Pályázni akarók ezennel felhivatnak, hogy az erdélyi királyi főkörmányszékhez intézett folyamodványukat, melyhez keresztlevelek, a végzett tanulmányokról, valamint az illető szakból kiállott tanári vizsgáról és eddigi alkalmazásukról szóló bizonyítványok lesznek melléklendők; és az is kimutatandó lesz, hogy a magyar, német s netalán román nyelvekben jártasok, ha már alkalmazásban lennének illető előjárásuk útján, különben pedig közvetlenül a nagy-szebeni királyi állam-gymnasium igazgatóságához folyó évi szeptember hó 25-éig küldjék be.

Az erdélyi királyi Főkörmányszéktől. Kolozsvárt, augusztus hó 28-kán, 1868.

NEM HIVATALOS

(300)

(1—2)

(299)

1—2

Örök áron eladó birtok.

Nemes Tordamegyében Mező-Gereben helységben találtak egy szép izle-tes kő udvarház, három tagos lakó szobák, két konyhával, s egy kamarával, mellette levő konyhával és lakó szobával, két-tes bolthajtásos pinczével, több gazdasági épületekkel, s zsellér-házakkal, az udvar közepén jó kúttal, — s mellette levő or- szágtúli mellett nagy fogadóval, fogadó- színnel díszkafedél alatt és közellévő al- mas pinczével, tagos nagy kiterjedésű há- erttel, melyben évenként 50 ötrven szeké- széna és sarju terem, s luczernás éppen anynyi lehet — két veteményes-kert, sat- 364 háromszázhatvan négy hold szántó, tagban háromezer osztrák forintokkal ki- közel az udvarhoz, ebbe vagyons mintegy 180 száznyolevzan szekér szénára való ka- szálló, 13 darab erdő, melyekben 16000 szeminariális alapha rendre 6 percentes ezheratszáz magfák találtaknak, táblánként minden évben eladhatók jó árban. Maros- Vásárhely három óra távolságra, Mező- Bánd város egy órányira. Értekezhetni Szamosfalván 92 szám alatt az eladóval.

(292)

(2—3)

Kiadó boltok.

A kolozsvári rom. kat. Eklézsiá részéről, folyó 1868 Sz.-Mihály naptól

(215)

(7—20)

Legnagyobb választéku

varrógép-raktár

Boér Sándornál

Kolozsvárt bel-magyarutca 318 szám alatt.

E raktár valamennyi szerkezetű, jelesen Wheeler és Wilson, Grover és Raker, Wilcox és Gibbs, Howe, Raymond, Bollmann sat. féle gépekkel úgy el van látva, hogy különböző célokra u. m. családi használatra, fehérnemű és női munka varrásra, valamint férfi cipész, szűgyártó, női cipész, férfi szabó, női szabó munkákra mind külön, szakértelemmel választott gé- dekekkel szolgálhat, még pedig leszállított áron, és aránylag jutányosabban

iskola Alapítvány Kolozsvári Központi Könyvtár Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

mint bárhol írásbeli jótállás, alapos ingyentanítás és könnyített fizetési módzat mellett.

Találhatók ott tovább: több fajta eddig itt nem ismert és gyakorlati használatra igen alkalmas

kézi varrógépek

20 forinttól kezdődőleg, végre varrógépű tü, ezérna és selyem. Egyszersmind mindennemű női munka, gépi és kézi varrás elkészítése elvállaltatik. Vidéki megrendelések pontos végrehajtása mellett, tudakoló levelek posta fordultával megválaszoltatnak.

(278)

(3—12)

Halkort Károly,

teke-gyárnok,

Bécs, Wieden, Matzleinsdorferstrasse, 5 sz.

ajánlja nagy teke- (Billard) raktárát minden nagyságban és faminőségben; Carambole tekeit köllappal egy darab kőből, továbbá nagy választéku teke-pálczáit s minden e szakmába vágó czikkeit.

NB. Figyelmeztetni kívánom a t. cz. közönséget, hogy tekeim csak 4 lábra készítve, ép oly czélszerűek mint izletek s általános kedveltségben részesülnek.

(214)

(10—24)

A fogak tisztítása!

A hires

Anatherin-Szájviz,

melynek szabadalma 1865-ben lejárt, s melynek kitűnő jósága felől számos bizonyíték létezik,

40 kron

kapható: Spitzenmüller C. készítőnél, Bécsben gyógyszerész am hohm Markt.

Kolozsvárt: Csapó Sándornál.

MEGJELENT,

s Stein János könyvkereskedésében kapható:

Stephens

Mezei gazdaság könyve.

VI—VII-dik kötetének első része,

az egész munkának boltiára 12 forint o. é.

EGY FALAT KENYÉR TÖRTÉNETE.

Levelek az ember életéről. Mindkét nembeli növendékek számára Máce J. nyomán dolgozta Szász Domokos.

Ára füze 1 frt.

HONVÉD-ALBUM,

szépirodalmi és művészeti emlékkönyv.

Szerkesztő: SZOKOLY VIKTOR.

Nagy félíves kiadás, 10 gyönyörű szín-nyomatu fametszvényvel, s számos kisebb képpel díszítve.

Egy füzöt példány ára 6 frt.

Diszkötésben 10 „

Schiller összes munkái.

(Eredeti kiadásban)

12 kötetben, füze 1 frt 30 kr.

6 csinos vászon kötésben 3 „ 12 „

6 diszes aranyos kötésben 4 „ — „

ditto összes költeményei 16 „

„ „ „ „ „ „ 36 „

„ „ „ „ „ „ 60 „

(294)

(1—2)

KERESTETIK

a helybeli bel-magyarutcai varrógép-kereskedés és varrótintézett vezetésére egy, különösen

fehérnemű-szabást és kézi

varrást alaposan értő nő.

Személyes vagy írásbeli ajánlatok Boér Sándorhoz, kül-monostorutca 74-dik sz. házhoz intézendők.

(295)

(1—3)

Dobokamegyében M.-Köblösön az özves koresomárlási jog az 1869 évi 1-ső januártól kezdve, egy vagy több évekre a jövő october hó 4-dikén haszonbérbe adás végett árvereztetni fog ott helyben. A feltételeket megtudhatni ott helyt; vagy Szamosújvárt főbíró Rettegi Samunál.

(296)

(1—3)

Egy tapasztalt nevelő

ki több évig forangu családok gyermekeit kitűnő sikerrel nevelte, a gymnasiumi tantárgyakban, s a latin-, német- és francia nyelvekben jártas, mint nevelő 8—12 éves gyermekek mellé alkalmazást keres. — Értekezhetni: Pesten papnöveldeutca 2 sz. kapu alatt 1-ső ajtó balra Püspöky Ferencznek czimzett levelek által.

(208)

(9—20)

FESTEKEK

(minden nemtiek) festékezésre készen, legolcsóbban, mázsa és font számra, különösen a legartósabb lenmagolaj-fénymázfestékek; kátrány- és lak-festékek mázsánként 6 1/2 ftól kezdve; falporlás és faldévség elleni készletek.

Olaj- ragaesok és vizespohárragasok, melyek véghetlenül ragadnak (oly keménynyé válnak, hogy aczél-ütésre szikráznak) sat.

Legfinomabb festészfestékek, a legfinomabb angol vagy düsseldorfi minőség iránt kezeséggel, s még is olcsóbban mint ezek, különösen buzerfestékek, tökéletesen valódiak s a francziánál finyesebbek;

Nyomató festékek selyem-, gyapjú- és pamut-szövetekre igen könnyen alkalmazhatók s azonnal szárazok sat.

Talaj-mázok s efféle festékek, font számra 45 és 62 kr. ellismert legjobb minőségűek.

Kopál-, borostyánkő- és kocsifénymázok.

Tinták és bélyegfestékek sat.

Arjegyzékek és minták ingyen.

Kailan A. és Gummi R.

Vegyteni termény- és festékgyártól Nussdorfbán Bécs mellett, Brunnengasse 118—119 sz.